

Σεβασμιώτατε,
Σεβαστοί πατέρες,
Αγαπητοί Κατηχητές και Κατηγήτριες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί ύψιστη ευλογία για εμένα να παρευρίσκομαι σε μία σύναξη Κατηχητών, με σκοπό, μέσα από την παρουσίαση των καρπών της εκδοτικής κατηχητικής προσπάθειας της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος και Αλμυρού, να αναδειχθεί η σημασία και η σπουδαιότητα του έργου της Κατήχησης σήμερα.

Η προσπάθεια αυτή, πρωτοποριακή και καινοτόμος από πολλές απόψεις, ήρθε ως απάντηση σε καιρία ερωτήματα σχετικά με την Κατήχηση. Ερωτήματα που πρόεκυψαν από την πολυετή κατηχητική εμπειρία της Τοπικής μας Εκκλησίας. Πρόκειται για ερωτήματα που αφορούν το περιεχόμενο, αλλά και τη μορφή ενός Κατηχητικού Βοηθήματος. Πριν από την υλοποίηση της εκδοτικής μας προσπάθειας, αισθανθήκαμε την ανάγκη να εντοπίσουμε ελλείψεις του παρελθόντος, καθώς και νέες, πρωτόγνωρες ανάγκες.

Κατ' αρχάς, η προσοχή μας στράφηκε σε αυτό καθεαυτό το κατηχητικό βοήθημα, τόσο στη μορφή, όσο και στη χρήση του. Προβληματιστήκαμε για μια σειρά θεμάτων, όπως:

- ✓ Το κατηχητικό βοήθημα θα αφορούσε μόνον τον Κατηχητή ή και τους μαθητές;
- ✓ Θα επρόκειτο για βιβλίο ή για ντοσιέ σημειώσεων;
- ✓ Θα υπήρχε διαδικτυακή ή ηλεκτρονική έκδοση;
- ✓ Ποια θα ήταν η διάταξη της ύλης;

Είναι πλέον λειτουργικός ο καθιερωμένος διαχωρισμός στις τρεις κατηχητικές βαθμίδες; (Κατώτερο, Μέσο, Ανώτερο;)

ΝΕΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Σε όλα τα ανωτέρω, λάβαμε υπόψη μας και μια σειρά από ερωτήματα σχετικά με τις νέες κοινωνικές, εκπαιδευτικές και εκκλησιαστικές συνθήκες, όπως η κόπωση των παιδιών από το σχολικό πρόγραμμα, οι πολλαπλές δραστηριότητες εκτός σχολείου και οι αυξημένες απαιτήσεις από τη μικρή κιάλας ηλικία τους.

Η ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Στα ερωτήματα αυτά προστέθηκαν και άλλα, πιο δύσκολα:

- ✓ Αποτελεί ακόμη το βιβλίο ένα αποτελεσματικό και αναντικατάστατο μέσο γνώσης, όπως συνέβαινε μέχρι το πρόσφατο παρελθόν;
- ✓ Ποια είναι η σχέση των παιδιών με το βιβλίο σήμερα;
- ✓ Πόσο επηρεάζουν οι τεχνολογικές εξελίξεις τον σύγχρονο τρόπο μάθησης;
- ✓ Πώς μπορεί να προετοιμαστεί καλύτερα εκείνος που θα διδάξει το κατηχητικό μάθημα;

ΝΕΟ ΔΕΔΟΜΕΝΟ: Η ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Τέλος, ένα καινούργιο δεδομένο έπρεπε να ληφθεί υπόψη: Η εμφάνιση μεγάλου αριθμού παιδιών προσχολικής ηλικίας στις Ενορίες. Πρόκειται για μια ηλικιακή ομάδα, με την οποία δεν είχε ποτέ ασχοληθεί συστηματικά ο κατηχητικός σχεδιασμός κατά το παρελθόν. Αλήθεια!:

- ✓ Πώς κατηχούμε τα παιδιά αυτής της ηλικίας;
- ✓ Πώς τα ενεργοποιούμε και πώς τα εντάσσουμε στη ζωή της ενορίας;
- ✓ Πώς εξάπτουμε την φαντασία τους;
- ✓ Πώς τους κάνουμε ελκυστική την θρησκευτική γνώση;

ΜΟΝΟΝ ΤΟ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝ

Αυτό που μας παρακίνησε ιδιαίτερος είναι η διαπίστωση πως το κατηχητικό σχολείο αναλαμβάνει πλέον την κύρια, αν όχι την αποκλειστική, ευθύνη Κατήχησης.

Γνωρίζουμε πως το Ελληνικό σπίτι δεν είναι πλέον σε θέση να προσφέρει εκείνα τα στοιχεία, που πριν από μόλις λίγα χρόνια, ανεπαίσθητα, χωρίς πολλά λόγια, εισήγαν το παιδί στη ζωή της Εκκλησίας. Στοιχεία όπως η κοινή προσευχή, το

αναμμένο καντήλι, το πρόσφορο, και όλα εκείνα που είχαν θέση στην καθημερινότητα και γινόντουσαν αφορμή για ερωτήσεις και συζητήσεις.

Γνωρίζουμε ακόμη πως το Ελληνικό Σχολείο, και ειδικότερα το μάθημα των θρησκευτικών, έχει εγκαταλείψει τον Ορθόδοξο κατηχητικό προσανατολισμό του και δεν είναι πλέον σε θέση, ούτε να μνησεί τον μαθητή σε έναν ορθόδοξο τρόπο ζωής, ούτε να απαντήσει σε καίρια και αγωνιώδη πνευματικά του ερωτήματα.

Γνωρίζουμε τέλος πως ολόκληρη η Ελληνική Κοινωνία απομακρύνεται από τον αξιακό κώδικα της Ορθόδοξης πνευματικότητας, υιοθετώντας αρχές και αξίες ενός παγκοσμιοποιημένου κόσμου με καθαρά υλιστικές προτεραιότητες.

Απομένει, λοιπόν, μόνο το Κατηχητικό να αποτελεί την αποκλειστική πηγή στοιχειώδους μύησης σε θέματα πίστεως, απευθυνόμενο σε παιδιά, συχνά σε πλήρη άγνοια, γεγονός που ισχύει ακόμη και για τα προερχόμενα από «χριστιανικά» σπίτια.

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟ: ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΛΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Πώς όμως μπορεί να βρει θέση στην οικογενειακή ζωή; Οι επιλογές πλέον για την Ελληνική οικογένεια είναι πολλές: Αθλητικές δραστηριότητες, εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης, ωδεία και σχολές εικαστικών, κομπιούτερ και ρομποτική. Πώς θα πείσουμε έναν γονιό να φέρει το παιδί του στο κατηχητικό της Ενορίας του; Ας μη λησμονούμε, πως άλλαξε ριζικά και το προφίλ των γονέων. Πρόκειται για ανθρώπους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, απαιτήσεις, κριτήρια, οι οποίοι παρακολουθούν στενά τα παιδιά τους σε κάθε τους βήμα, και αγωνιούν για την ασφάλειά τους, για το τι μαθαίνουν, για το ποιος τα διδάσκει.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ

Στη δύσκολη εξίσωση της Κατήχησης σήμερα, είναι παρούσα και η τεχνολογική εξέλιξη, με την οθόνη να έχει δημιουργήσει ήδη σε ένα 10% του παιδικού πληθυσμού μέχρι 12 χρόνων εξάρτηση. Αρκεί να σας πω πως, μόνο στον Βόλο, τα τελευταία τρία χρόνια, ζήτησαν βοήθεια απεξάρτησης 600 και πλέον παιδιά. Πώς αντιδρά το Κατηχητικό; Τι έχει να αντιπροτείνει; Πόσο μπορεί να εκμεταλλευτεί το διαδίκτυο; Ποια είναι τα όρια, ώστε να ενθαρρύνει τη χρήση και να εμποδίσει την κατάχρηση;

ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΣΕ ΑΜΗΧΑΝΙΑ

Αυτό που κάνει δυσκολότερη την αποστολή του Κατηχητικού Σχολείου, είναι πως και εμείς οι ενήλικες δεν έχουμε ακόμη συνειδητοποιήσει τις κοσμογονικές αλλαγές, που πραγματοποιούνται γύρω μας με ραγδαίους ρυθμούς. Ένας εντελώς διαφορετικός τρόπος ζωής, ξένος με το ορθόδοξο ήθος και μάλιστα διαρκώς προβεβλημένος από τα ΜΜΕ, παρεμβαίνει στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών μας. Κι εκείνα συχνά διχάζονται, προβληματίζονται, ρωτούν και περιμένουν πειστικές απαντήσεις και κυρίως ζωντανό παράδειγμα.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Εν μέσω αυτών των συνθηκών, που μόνο επιγραμματικά σας ανέφερα και που η κάθε μία θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο όχι ενός αλλά σειράς συνεδρίων και συζητήσεων, η Ιερά μητρόπολη Δημητριάδος ανέλαβε να δημιουργήσει, με μεγάλο οικονομικό κόστος και μόχθο, ένα πλούσιο κατηχητικό υλικό, επιστρατεύοντας αξιόλογους συγγραφείς και δημιουργούς. Παράλληλα διοργάνωσε υποστηρικτικά προς την προσπάθεια αυτή ημερίδες, συνέδρια, ομιλίες και συναντήσεις, όπως το εναρκτήριο Συνέδριο Στελεχών Νεότητας, που θα πραγματοποιηθεί την επόμενη Κυριακή στη Μητρόπολή μας, εν όψει της ενάρξεως της νέας κατηχητικής χρονιάς. Πριν από οποιαδήποτε αναφορά, θα ήθελα να κάνω γνωστό στην αγάπη σας πως βασική μας επιδίωξη υπήρξε -και συνεχίζει να υπάρχει- η προσφορά του εκδοτικού αυτού μόχθου σε ολόκληρη την Εκκλησία. Η Μητρόπολη Δημητριάδος δεν έβγαλε τα «δικά της» Κατηχητικά Βοηθήματα, αλλά θέλησε να συμβάλει με τις λιγοστές της δυνάμεις στην αναβάθμιση του συνόλου του κατηχητικού έργου της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος.

ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Μετά από πολλή σκέψη και επεξεργασία απόψεων καταλήξαμε κατ' αρχάς πως το βιβλίο πρέπει, όχι μόνο να υποστηριχθεί, αλλά και να πάρει κυρίαρχη θέση στο Κατηχητικό Σχολείο. Να σας θυμίσω πως το 2012 που ξεκινήσαμε, το βιβλίο φαινόταν να έχει χάσει τη μάχη της επιβίωσής του. Ακόμη και οι άνθρωποι του βιβλίου έβλεπαν να έρχεται για τον εκδοτικό χώρο ένας Αρμαγεδδών: Πέραν της διαρκούς μείωσης των αναγνωστών, νέες μορφές ανάγνωσης προέκυψαν, όπως η ταμπλέτα. Βεβαίως, βρισκόμαστε πλέον ενώπιον μιας ευχάριστης έκπληξης, με το βιβλίο να έχει επιβιώσει και να διεκδικεί σε όλο τον κόσμο τη θέση του. Αυτό δεν σημαίνει πως λύθηκε το πρόβλημα, ιδιαίτερα στην Ελλάδα. Είναι πασιφανής η ανάγκη εκστρατείας ανάδειξης της εμπειρίας του βιβλίου. Εμείς θελήσαμε να προσφέρουμε στο παιδί ένα καθημερινό φίλο και ένα σύντροφο ζωής. Έτσι αντιμετωπίσαμε το βιβλίο και αυτός ο στόχος βρίσκεται πίσω από την εκδοτική μας προσπάθεια.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΩΣ ΔΕΣΜΟΣ

Η μεγάλη καινοτομία που φέρνει η έκδοση των Κατηχητικών Βοηθημάτων της Τοπικής μας Εκκλησίας είναι πως το κάθε παιδί έχει το δικό του βιβλίο. Μέχρι τώρα, βιβλίο είχε μόνον ο Κατηχητής. Συχνά δίνονταν στα παιδιά φυλλάδια με κάποιες πληροφορίες ή δραστηριότητες. Εμείς θελήσαμε να δώσουμε στα παιδιά ένα ολοκληρωμένο βιβλίο με ροή και ποιότητα. Θέσαμε ως προτεραιότητα να μεταβάλουμε το βιβλίο σε φίλο του παιδιού και μέσω αυτού να δημιουργήσουμε δεσμούς με το Κατηχητικό τους Σχολείο. Περιελάβαμε μέσα σ' αυτό δραστηριότητες που συνοδεύουν το μάθημα και δίνουν αφορμή για κοινή απασχόληση, αλλά και κίνητρο για νέα γνώση. Οι σελίδες του, με τη δημιουργική συμμετοχή του παιδιού, γίνονται μοναδικές και θα θυμίζουν για πολύ καιρό, ίσως και για πάντα, μια χαρούμενη και ανεπανάληπτη εμπειρία.

ΤΟ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Δεν ήταν όμως αυτός ο μοναδικός στόχος. Θελήσαμε παράλληλα να συναντήσουμε, μέσω του βιβλίου, και ολόκληρη την οικογένεια. Να ξαναδώσουμε την ευκαιρία να γίνει το βιβλίο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στον γονιό και το παιδί. Να δώσουμε την δυνατότητα στον πατέρα ή την μητέρα να διαβάσουν αυτό το βιβλίο στα παιδιά τους, όπως είχαμε οι περισσότεροι συνηθίσει από τους δικούς μας γονείς, που μας προσέφεραν αλησμόνητες τέτοιες στιγμές. Τότε, που το βιβλίο ήταν η τελευταία ενασχόληση πριν από τον ύπνο, πριν η τηλεόραση αρχίσει να νανουρίζει μικρούς και μεγάλους. Ιδού λοιπόν ο διπλός μας στόχος:

Το βιβλίο να γίνει μέρος της ζωής της οικογένειας και συγχρόνως πηγή γνώσης και βιωματικής προσέγγισης των αληθειών της πίστης μας για μικρούς και μεγάλους.

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Το ερώτημα που μας απασχόλησε: Μπορεί ένα κατηχητικό βιβλίο να φτάσει και να παραμείνει μέσα στο σπίτι; Και πράγματι, όλοι ξέρουμε την τύχη των σχολικών βιβλίων μόλις τελειώσει η χρονιά. Ένα κακογραμμένο και κακοφτιαγμένο βιβλίο, όπως, δυστυχώς, πολλά από τα σχολικά βιβλία, μόλις ολοκληρωθεί η «...υποχρεωτική του θητεία», μεταβάλλεται σε έναν σωρό από σκισμένα χαρτάκια. Ιδού λοιπόν γιατί επιλέξαμε να προσφέρουμε στα παιδιά των Κατηχητικών μας Σχολείων όμορφα βιβλία. Βιβλία που θα πείθουν πως οι δημιουργοί τους προσέφεραν κόπο, ιδέες και τον καλύτερο εαυτό τους. Βιβλία με σκληρό εξώφυλλο, που θα υπόσχονται πως κάτι όμορφο βρίσκεται στις μέσα σελίδες τους. Βιβλία με πλάτη, ώστε να βρουν μια μόνιμη θέση στην βιβλιοθήκη του σπιτιού και να θυμίζουν για πολλά χρόνια ωραίες στιγμές που γέννησαν οι ιστορίες τους.

Η ΕΙΚΟΝΑ

Η επιθυμία μας για ποιότητα και ελκυστικό περιεχόμενο καθόρισε και τα άλλα χαρακτηριστικά του βιβλίου: Πρώτα την εικόνα. Δεν μπορούσαμε βεβαίως να παραβλέψουμε πως όλοι μας, μικροί και μεγάλοι, αποτελούμε μέρος ενός παγκόσμιου πολιτισμού, στον οποίον κυριαρχεί η εικόνα. Η εικόνα λοιπόν δεν

μπορούσε παρά να αποτελέσει ένα από τα βασικά μας εργαλεία. Αυτή θα έπρεπε να αναδειχθεί αντικείμενο έξυπνου χειρισμού. Να μιλά από μόνη της, να πειθεί και να ελκύει, χωρίς όμως να εξαντλεί το νόημα, αλλά μάλλον να καλεί στην ανάγνωση. Έτσι επιστρατεύτηκαν κορυφαίοι εικονογράφοι, που εργάστηκαν σελίδα τη σελίδα με τους συγγραφείς. Καταναλώθηκαν πολλές ώρες συνεργασίας, επεμβάσεις και διαρκείς διορθώσεις, μέχρι να επιτευχθεί ο αρμονικός και ισορροπημένος συνδυασμός κειμένου και εικόνας. Και παράλληλα, η συνεργασία αυτή επεκτάθηκε στις δραστηριότητες των βιβλίων, προσεγμένες κι εκείνες, μελετημένες, συμπληρωματικές του περιεχομένου, ελκυστικές και απόλυτα συμβατές με την ηλικία του παιδιού-αναγνώστη.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Μέχρι τώρα αναφέρθηκα στη μορφή. Επιτρέψτε μου τώρα να επικεντρωθώ και στο περιεχόμενο. Έχοντας από το παρελθόν την προβληματική λειτουργικότητα βιβλίων που απλώς συσσωρεύαν θρησκευτικές γνώσεις, διαπιστώσαμε πως δύο ήταν τα βασικά προβλήματα:

- ✓ Το πρώτο, η έλλειψη συνοχής.
- ✓ Το δεύτερο, η έλλειψη συναισθηματικού δεσμού του παιδιού με το περιεχόμενο.

Και τα δύο αυτά προβλήματα τα αντιμετωπίσαμε με ένα κοινό τρόπο: Την δημιουργία ενός κεντρικού ήρωα και αρκετών δευτερευόντων ρόλων. Ενός ήρωα, οικείου στο παιδί, που να μιλά και να σκέπτεται όπως αυτό. Να αντιμετωπίζει παρόμοιες καταστάσεις και να αντιδρά με τρόπο σημερινό. Να έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός ζωντανού παιδιού, που ζει στο «σήμερα», που ρωτάει, που προβληματίζεται, που κάνει σκανταλιές, που δεν έχει σχέση με ένα «καλό παιδί» άλλων εποχών αλλά αναζητά την αλήθεια και την πίστη με τις σημερινές συνθήκες.

Το δεύτερο βήμα ήταν, οι περιπέτειες αυτού παιδιού, που πήρε το όνομα ΝΙΚΟΛΑΣ, να έχουν συνέχεια και να δημιουργούν ένα σασπένς, ένα ενδιαφέρον για τα επόμενα. Προτεραιότητα ήταν να δημιουργείται η ανάγκη, το ερώτημα, και κατόπιν να έρχεται η απάντηση, είτε μέσω μιας Ευαγγελικής περικοπής, είτε μέσω μιας ιστορίας είτε μέσω μιας συμβουλής ιερωμένου ή γονιού. Και πάλι, όχι με ύφος αυθεντίας, αλλά με τρόπο διαλεκτικό, από έναν ενήλικα, ο οποίος πάντα βρίσκει τρόπο να ικανοποιήσει τον ανήσυχο, αλλά ειλικρινή και αξιαγάπητο Νικόλα.

Με τον τρόπο αυτό, η πληροφορία απελευθερώθηκε από την υποχρεωτικότητα και παρουσιάστηκε ως μια φυσιολογική απάντηση σε μια πραγματική κατάσταση. Ο Νικόλας πια έγινε ένας φίλος που καλεί στην περιπέτεια, στην ερώτηση, στην απάντηση και κυρίως στην αλλαγή. Διότι, τι νόημα θα είχε μια γνώση, η οποία δεν επιφέρει αλλαγή σε μια συμπεριφορά;

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟ ΒΟΗΘΗΜΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Μεγάλη σημασία δόθηκε στη σχέση του Νικόλα με την Θεία Λατρεία και την Εκκλησιαστική Κοινότητα. Ο Νικόλας έχει διαρκώς την Εκκλησία ως κέντρο αναφοράς της καθημερινότητάς του. Το κερύ, η εικόνα, ο ιερέας, η Λειτουργία, οι γιορτές είναι κάποια από τα στοιχεία της δεύτερης οικογένειάς του. Διότι ακριβώς εκεί βρίσκεται ο Νικόλας ανάπαυση: Στο ΜΑΖΙ της ενορίας, ως προέκτασης της οικογένειάς του. Αυτό το ΜΑΖΙ απετέλεσε και ένα από τους βασικότερους στόχους της προσπάθειας μας, αν και δεν θέλαμε να είναι εμφανής και κραυγαλέος. Προτιμήσαμε, το βιβλίο και οι δραστηριότητές του, να δημιουργήσουν διακριτικά, χωρίς διδακτισμό, το αίσθημα της συλλογικότητας μέσα σε κάθε ενορία. Θέσαμε ως στόχο, τα παιδιά μέσα από τις ιστορίες, να αναγνωρίσουν και να αναπαραγάγουν αυτό το ΜΑΖΙ, ώστε το κατηχητικό να μεταβληθεί από σχολείο σε εστία, σε καταφύγιο, σε στέκι. Άλλωστε, είναι διαπιστωμένο πως αυτό το ΜΑΖΙ αποτελεί το βασικότερο κίνητρο συμμετοχής ενός παιδιού στο Κατηχητικό Σχολείο. Ζητούμενο γι' αυτό είναι η παρέα, από την οποία το παιδί αισθάνεται πως δεν πρέπει να λείπει.

Αντιλαμβάνετε πως αυτή η ειδυλλιακή εικόνα ίσως να αποτελεί άγνωστο γεγονός για πολλά παιδιά. Άλλαξαν πολύ οι συνθήκες μέσα στα σπίτια και στην κοινωνία. Γι' αυτό και ο Νικόλας συχνά σχετίζεται με άλλα παιδιά, από τα οποία δεν

λείπουν οι σημερινές καταστάσεις. Κάποια στιγμή για παράδειγμα, ο συμμαθητής του δεν έρχεται σχολείο. Ο Νικόλας καλείται να διαχειριστεί νωρίς τον θάνατο, την απώλεια. Πολλά κατηχητικά θέματα και ανάλογες συζητήσεις μπορούν να ξεκινήσουν με αφορμή παρόμοια θέματα.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Βασική παράμετρο όλων των βιβλίων αποτελεί η οικειότητα του Νικόλα με το πρόσωπο του Χριστού και των Αγίων. Χωρίς να χάνεται ο σεβασμός, ο Νικόλας αισθάνεται τα ιερά αυτά πρόσωπα ως φίλους, ως μέλη της οικογένειάς του. Μιλά μαζί τους και του μιλούν. Άλλοτε με τα λόγια του ιερέα, άλλοτε μέσα από συναξάρια, άλλοτε μέσα από μια συμβουλή, πάντα όμως γλυκά, προστατευτικά, αποενοχοποιητικά. Πάντα με τρυφερότητα και βεβαιότητα πως τα πρόσωπα αυτά είναι πάντα διαθέσιμα για μια συμβουλή, μια ιστορία, μια επιστροφή, μια μετάνοια.

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

Ως προς τη δόμηση της ύλης, επιλέξαμε να δημιουργήσουμε κύκλους, εμπλουτίζοντας το κείμενο με στοιχεία, είτε δογματικής, είτε λατρευτικής είτε ιστορικής φύσεως. Έτσι δημιουργήθηκε το βιβλίο των Εορτών, των Αγίων, των Παραβολών, των Μυστηρίων, πάντα με άξονα το Ιερό Πρόσωπο του Χριστού μας. Τα πάντα οδηγούν σε μια σχέση μαζί Του. Ο Νικόλας, σελίδα με τη σελίδα, δημιουργεί με Αυτόν άρρηκτους δεσμούς, ικανούς να τον στρέφουν προς Αυτόν σε κάθε στιγμή της ζωής του. Άλλωστε, χωρίς τη σχέση αυτή, η λατρεία γίνεται καθήκον, τα συναξάρια απλές ιστορίες, η Αγία Γραφή ένα βιβλίο σαν όλα τα άλλα, η προσευχή, ένας μονόλογος. «Τα πάντα και εν πάσι Χριστός». Η φράση αυτή του Αποστόλου Παύλου θα μπορούσε να είναι η μόνιμη επωδός όλης αυτής της προσπάθειας.

Όσον αφορά την παρουσίαση του θεολογικού υλικού, αυτή επιδιώξαμε πάντα να είναι επιγραμματική, περιεκτική, απλή και απολύτως παραδοσιακή. Το λέω αυτό, διότι μόνιμη επιδίωξή μας ήταν η καινοτομία της μορφής να συνδυαστεί με την ακρίβεια και την πιστότητα της ορθόδοξης παράδοσής μας. Αλίμονο αν αυτό χανόταν! Στην περίπτωση αυτή, το τελικό αποτέλεσμα θα ήταν ένας εντυπωσιασμός, χωρίς διάρκεια, χωρίς βάθος και χωρίς ουσία. Τέτοιου είδους υλικό δεν έχει μέλλον, ούτε αποτέλεσμα. Το περιεχόμενο της πίστης δεν αλλάζει ποτέ. Πάντα παραμένει ίδιο. Ο τρόπος έκφρασης της μπορεί να ποικίλλει και επιβάλλεται να προσαρμόζεται στις διαρκώς νέες ανάγκες. Γι αυτό και οφείλουμε διαρκώς να βρισκόμαστε σε εγρήγορση, χωρίς όμως να ξεχνάμε πως την καρποφορία πραγματοποιεί ο Κύριος μας, ο Οποίος παραμένει «ο Αυτός εις τους αιώνες».

ΒΑΘΜΙΔΕΣ

Σε επίπεδο βαθμίδων, προσπαθήσαμε να κάνουμε κάτι φαινομενικά πολύ δύσκολο, δηλαδή να δημιουργήσουμε Κατηχητικές Βαθμίδες, έχοντας πάντα υπόψη πως υπάρχει περίπτωση να έχουμε στο Κατηχητικό Σχολείο ένα παιδί για μια μόνο χρονιά και μετά, για διάφορους λόγους, να το χάσουμε. Γι αυτό και κρίθηκε απαραίτητο, το κάθε βιβλίο, πέραν της ειδικής θεματολογίας του, να περιλαμβάνει και βασικά δογματικά, λατρευτικά και ιστορικά στοιχεία. Δεν ήταν δυνατόν όμως να μην σεβαστούμε τα διαφορετικά στάδια αντίληψης των παιδιών, τα οποία, ως γνωστόν, διαδέχονται το ένα το άλλο με μεγάλη ταχύτητα. Έτσι ξεκινήσαμε από τη προσχολική ηλικία, παρουσιάζοντας ουσιαστικά για πρώτη φορά κατηχητικό υλικό προσαρμοσμένο σ' αυτήν.

- ✓ Στην πρώτη αυτή βαθμίδα, προτεραιότητα δεν μπορεί να έχει η διδασκαλία, αλλά η δημιουργική απασχόληση και η δραστηριότητα. Γι αυτό και το βιβλίο είναι γεμάτο δραστηριότητες και παιδικά ποιήματα, μέσα από τα οποία τα παιδιά, με τη βοήθεια ενός καταρτισμένου Κατηχητή, μαθαίνουν για τις Ιερές Ιστορίες της Παλαιάς διαθήκης, τη δράση του Χριστού και τη ζωή των Αγίων.
- ✓ Η δεύτερη βαθμίδα είναι η πρώτη σχολική, από την Α' Δημοτικού μέχρι την Γ'. Εδώ το παιδί γνωρίζει τον ΝΙΚΟΛΑ, τον φίλο του, το μέλος της συντροφιάς του. Μπορεί πια και διαβάσει, κι έτσι το βιβλίο πλέον διηγείται ιστορίες και καλεί το παιδί να συμμετάσχει με τη φαντασία του ενεργά και να

πάρει τον δικό του ρόλο σε περιπέτειες που οδηγούν στα ουσιώδη του Ευαγγελίου και της πίστης μας.

- ✓ Η τρίτη βαθμίδα είναι η Δ'Ε' και η ΣΤ' Δημοτικού, με ανάλογη διαμόρφωση της ύλης στο επίπεδο ενός παιδιού που ετοιμάζεται για το Γυμνάσιο. Άνετα η βαθμίδα αυτή μπορεί να αφορά την Α', ακόμη και την Β' Γυμνασίου.

Η αλήθεια είναι πως μας μένει μια τελευταία εκκρεμότητα: Η δημιουργία υλικού για παιδιά μέχρι Α' Λυκείου. Δύσκολο το εγχείρημα, αλλά απαραίτητο.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΕΙ ΚΑΙ ΠΩΣ

Πολύ μας απασχόλησε η διδακτική όλου αυτού του υλικού. Έχουμε κάποια δεδομένα:

1. Τα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια προετοιμασίας των Κατηχητών.
2. Την ανάγκη τους να εμπλουτίζεται διαρκώς η κατάρτιση τους, τόσο σε παιδαγωγικό, όσο και σε θεολογικό πλαίσιο. Ας μην λησμονούμε πως η γενιά των Κατηχητών σήμερα ανήκει ήδη σε μια αποχριστιανισμένη Ελληνική κοινωνία, που υφίσταται όλες τις επιδράσεις του τεχνολογικού ορυμαγδού, των πολλαπλών υποχρεώσεων και της ελλιπούς κατάρτισης.

ΒΟΗΘΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΤΗΧΗΤΗ

Για τους λόγους αυτούς, όλα τα Κατηχητικά Βοηθήματα για τα παιδιά συνοδεύονται από βοηθητικό εγχειρίδιο διδασκαλίας για τον Κατηχητή. Και αυτό αποτελεί τη δεύτερη κατηχητική μας καινοτομία. Μέσα στο εγχειρίδιο αυτό προσφέρονται στους κατηχητές έτοιμα σενάρια μαθήματος, με επαναλαμβανόμενα μοτίβα, κείμενα δικού τους εμπλουτισμού, αλλά και βασικές πληροφορίες, που αφορούν όλους τους κύκλους της εκκλησιαστικής ζωής: Δογματικό, λατρευτικό, συναξαρικό, ιστορικό, καλλιτεχνικό, ακόμη και λαογραφικό.

Λαμβάνεται υπόψη πως ο καθарός χρόνος διδασκαλίας δεν υπερβαίνει την μια διδακτική σχολική ώρα, δηλαδή περίπου 40 με 45 λεπτά. Οι δραστηριότητες είναι πολλές και χρονομετρημένες, αφήνοντας φυσικά περιθώρια αυτοσχεδιασμού. Βασικός στόχος ήταν, ο απαραίτητος χρόνος προετοιμασίας να μην υπερβαίνει την μια ώρα. Όπως αντιλαμβάνεστε, τα περιθώρια είναι ασφυκτικά και οι οδηγίες πρέπει να είναι σαφέστατες, εφαρμόσιμες, απλές, με σαφή σκοπιμότητα, μετρήσιμες και ενδιαφέρουσες για τα παιδιά. Υπάρχει πλήρης επίγνωση, πως ένα αποτελεσματικό και ελκυστικό Κατηχητικό Μάθημα αποτελεί συνισταμένη τριών παραγόντων:

- ✓ Της προσωπικότητας του κατηχητή.
- ✓ Του υποστηρικτικού υλικού.
- ✓ Της διαρκούς ενθάρρυνσης και ανατροφοδότησης εκ μέρους της Μητροπόλεως.

Το γεγονός αυτό μας οδήγησε στην τακτική διοργάνωση Σεμιναρίων εμπλουτισμού του παιδαγωγικού «οπλοστασίου» των Κατηχητών μας. Παρεμπιπτόντως, θα ήθελα να τονίσω πως η διαρκής ενθάρρυνση, συμπαράσταση και ανατροφοδότηση των Στελεχών Νεότητας αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα κάθε κατηχητικής, αλλά και ευρύτερης εκκλησιαστικής προσπάθειας. Χωρίς το διαρκές ενδιαφέρον για τα Στελέχη αυτά, κάθε προσπάθεια, όσο ποιοτική και αν είναι, δεν θα τελεσφορήσει.

Στα Κατηχητικά Βοηθήματα ακολουθήθηκε ένα γενικό μοτίβο με μικρές διαφοροποιήσεις:

- ✓ Προηγείται ένα σημείωμα προς τον Κατηχητή.
- ✓ Κατόπιν παρουσιάζονται οι παιδαγωγικοί στόχοι.
- ✓ Επόμενο στάδιο είναι η επιγραμματική αναφορά στις κεντρικές ιδέες.
- ✓ Ακολουθεί το βασικό ερέθισμα, αυτό που ονομάζουμε «αφόρμηση». Τι θα δώσουμε πρώτα στο παιδί, ώστε να κινήσουμε το ενδιαφέρον του;
- ✓ Δίνονται κατόπιν οδηγίες αφήγησης, χρήσεως εποπτικών μέσων και δημιουργίας διαλόγου με στοχευμένα ερωτήματα.
- ✓ Προτείνονται κατόπιν λέξεις - κλειδιά, τα οποία θα δημιουργήσουν προτάσεις-συνθήματα, δηλαδή περιεκτικές φράσεις που έχουν ως στόχο να εντυπωθούν στον παιδικό νου ως καταστάλαγμα του μαθήματος.

- ✓ Ακολουθούν προτάσεις για εναλλακτικές συζητήσεις και διαθεματικές συνδέσεις με την σχολική ύλη, το περιβάλλον, τις τοπικές γιορτές, τις οικογενειακές στιγμές κλπ.
- ✓ Ακολουθούν προτάσεις για δραστηριότητες, ανάλογα και με τα διαθέσιμα μέσα.
- ✓ Στο τέλος υπάρχει πάντα ένα σημείωμα προς τους γονείς, το οποίο επιδιώκει να καταστήσει τον γονέα συμμετόχο αυτής της προσπάθειας, αλλά και να τον φέρει κοντύτερα στη ζωή της Ενορίας.

Και κάτι τελευταίο, αλλά κατά τη γνώμη μου σημαντικό και ενδεικτικό, είναι πως όλα τα βοηθήματα είναι γραμμένα στο δεύτερο Ενικό πρόσωπο, με σκοπό να δημιουργηθεί μια σχέση οικειότητας και προσωπικής επικοινωνίας μεταξύ των συγγραφέων και του αναγνώστη Κατηχητή.

Ιδού λοιπόν τώρα και οι τίτλοι των Κατηχητικών μας Βοηθημάτων.

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται στην προσχολική ηλικία. Ακολουθεί την Αλφαβήτα, της οποίας κάθε γράμμα συνδυάζεται με ένα θρησκευτικό θέμα: πρόσωπο, ακολουθία, έθιμο. Πάνω εκεί δομούνται οι δραστηριότητες. Στην δεύτερη ενότητα περιλαμβάνεται μια ιστορία από την Αγία Γραφή, που προτείνουμε στον κατηχητή να την διαβάσει στα παιδιά. Συνοδεύεται από ένα παιχνιδιοτραγούδο, δηλαδή ποίημα-τραγούδι που συνδυάζει την ιστορία με μια παιδική απασχόληση. Π.χ. Ο πολύχρωμος χιτώνας του Ιωσήφ γίνεται ευκαιρία για τα παιδιά να μάθουν τα χρώματα. περιλαμβάνει παιχνίδι (χρωμάτων, αριθμών κλπ). Εκκρεμεί η μελοποίηση των τραγουδιών, με σκοπό, να αποτελέσουν ως ολοκληρωμένα τραγούδια, ακόμη αποτελεσματικότερο μέσο Κατήχησης αλλά και μουσικής απασχόλησης.

ΒΙΒΛΟΣ: ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε παιδιά των τριών πρώτων τάξεων του Δημοτικού. Βασικός σκοπός είναι να καταχωρίσουν τα παιδιά στην ψυχή τους την ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ως θησαυρό, με συναρπαστικές ιστορίες και κρυμμένα μυστικά. Πρόκειται για ένα ταξίδι που έχει ως σταθμούς, κάποιες σημαντικές στιγμές από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη με σαφή θεματική διάρθρωση, αλλά και κύκλο γενικών γνώσεων ως εισαγωγή στα βασικά στοιχεία της πίστης μας. Έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα σε λαογραφικά στοιχεία, με πολλές δραστηριότητες και σπαζοκεφαλίες. Με την ευκαιρία αυτή, επιτρέψτε μου να τονίσω τη σημασία της διαρκούς επαφής με τον Ευαγγελικό Λόγο.

ΜΙΚΡΟΙ ΗΡΩΕΣ, ΜΕΓΑΛΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Πρόκειται για ένα βιβλίο με θέμα τις Παραβολές του Χριστού. Απευθύνεται και αυτό στην πρώτη σχολική ηλικία. Τα μικρότερα παιδιά καλούνται να εξασκηθούν σε εύκολα παιχνίδια πρώτης γραφής, ενώ τα μεγαλύτερα, να αντιστοιχίσουν φράσεις και να βρουν λέξεις. Βασικό και πρωτότυπο εύρημα το βιβλίου αποτελούν τα γεγονότα από την καθημερινότητα, τα οποία αντιστοιχίζονται με παραβολές. Κάθε παραβολή δίνει απάντηση σε μια δύσκολη κατάσταση του Νικόλα. Ο παπα Γιώργης μας δίνει με μικρές φράσεις τις κεντρικές ιδέες και τα διδάγματα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται επίσης στην πρώτη σχολική ηλικία, με σκοπό να παρουσιάσει στα παιδιά τα 7 Μυστήρια της Εκκλησίας μας. Η παρέα του Νικόλα, με έναν έξυπνο τρόπο, μαθαίνει για το περιεχόμενο των Ιερών Μυστηρίων, τα ιερά σκεύη που χρησιμοποιούνται, τον συμβολισμό τους, ενώ τα κεφάλαια πλαισιώνονται με σχετικές δραστηριότητες. Καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια, ώστε ο βαθύς συμβολισμός των Ιερών Μυστηρίων να μην αποθαρρύνει τα παιδιά, αλλά να τους κινήσει την περιέργεια να ανακαλύψουν τι κρύβεται πίσω από Ευχές και τα Λατρευτικά Αντικείμενα.

ΠΑΡΕΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΜΑΣ

Αυτό το βιβλίο απευθύνεται στα παιδιά των τριών τελευταίων τάξεων του Δημοτικού. Καλούνται να γνωρίσουν σημαντικούς Αγίους, ο καθένας εκ των

οποίων συνδυάζεται με μια συγκεκριμένη αρετή. Συνδυάζει το μεγαλείο των Συναξαριών με την πνευματική ζωή του Γεροντικού, επικεντρώνοντας την προσοχή του παιδιού σε ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό, προσδίδοντας στον συναξαρικό λόγο μια εντελώς πρωτότυπη διάσταση. Δεν παρατίθενται απλώς βίοι και μαρτύρια, αλλά δομείται στην ψυχή των παιδιών το ήθος της Εκκλησίας μας μέσω του ζωντανού παραδείγματος. Ουσιαστικά τα παιδιά καλούνται, όχι απλώς να μάθουν αλλά να μιμηθούν και να εμπνευστούν από εκείνο που εντόπισαν σε κάθε άγιο.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Στην ίδια κατηχητική βαθμίδα απευθύνεται και αυτό το βιβλίο. Απετέλεσε την πρώτη εκδοτική απόπειρα, η επιτυχία της οποίας μάς ενθάρρυνε να συνεχίσουμε. Το έργο αποτελεί ουσιαστικά ένα ταξίδι στο Εκκλησιαστικό Έτος, με σημαντικότερους σταθμούς του, είτε τις Δεσποτικές και τις Θεομητορικές εορτές, είτε εορτές των Αγίων. Ο Νικόλας παίρνει πάντα μια αφορμή γνωριμίας με τα γεγονότα και τα πρόσωπα. Άλλοτε ανακαλύπτει ένα περίεργο αντικείμενο, άλλοτε γνωρίζει ένα πιλότο μαχητικού, άλλοτε επισκέπτεται έναν Ιερό Ναό σε άλλη πόλη, πάντα όμως υπάρχει κάτι καινούργιο για να μάθει. Κι εδώ ο παπα Γιώργης έχει πάντα μια ιστορία να πει.

ΧΡΙΣΤΟΣ, Ο ΠΑΝΤΟΤΙΝΟΣ ΜΟΥ ΦΙΛΟΣ

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται επίσης στα μεγαλύτερα παιδιά και έχει ως κύριο πρόσωπο τον Χριστό μας. Γνωρίζουμε τα κυριότερα γεγονότα του βίου Του μέσα από μια ιστορία μυστηρίου στους Αγίους Τόπους. Η εξέλιξη είναι συναρπαστική, με ένα απρόβλεπτο τέλος. Παράλληλα, προσφέρονται επιμέρους πληροφορίες για έθιμα και Ακολουθίες, ενώ το υλικό συνοδεύεται από σχετικές δραστηριότητες.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Ο Σεβασμιότατος Ποιμενάρχης μας, μάς ανέθεσε την ευθύνη αυτής της εκδοτικής προσπάθειας, του συντονισμού, της θεματικής επιλογής και την εκδοτικής επιμέλειας. Την δομή και την λογοτεχνική επιμέλεια είχε η δρ. Πηνελόπη Μωραΐτου. Την Θεολογική επιμέλεια είχε ο δρ. Θεολογίας Ηλίας Λιαμής και υπεύθυνη εικονογράφησης ήταν η κ. Πέγκυ Φούρκα, με πλούσια εμπειρία στην παιδική εικονογράφηση. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως η εκδοτική αυτή ομάδα παρέμεινε σταθερή, με αποτέλεσμα, τα Κατηχητικά Βοηθήματα να έχουν ένα ενιαίο ύφος λόγου και μορφής. Δίδεται έτσι η εντύπωση στα παιδιά που αλλάζουν βαθμίδα πως κάτι συνεχίζεται, εξελίσσεται και αναγνωρίζοντας οικείες εικόνες και γνώριμο λόγο, δεν δυσκολεύονται να έρθουν σε επαφή με το καινούργιο βιβλίο κάθε νέας κατηχητικής χρονιάς.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Ποιο είναι όμως το βαθύτερο στοιχείο, ο βασικός συνδετικός κρίκος όλης αυτής της προσπάθειας; Τι άλλο από την βασική θέση της Εκκλησίας, πως προετοιμάζει έναν άλλο καλύτερο κόσμο, βασισμένο στην αγάπη και σε όλη τη διδασκαλία και το παράδειγμα του Χριστού μας; Κατήχηση είναι η πρώτη μήση σε μια διαδικασία αλλαγής του κόσμου και νοηματοδότησης της ζωής των νέων παιδιών. Μόνο η ζωντάνια ενός τέτοιου οράματος είναι σε θέση να προσφέρει στα παιδιά κριτήρια του σωστού και του λάθους, του καλού και του κακού, του ηθικού και του ανήθικου. Μόνο ένα ζωντανό όραμα μιας επερχόμενης Βασιλείας είναι σε θέση να αντιπαλέψει την ματαιότητα, του θανάτου, που ο άνθρωπος βιώνει πολύ νωρίτερα απ' όσο νομίζουμε, αλλά και τη ματαιότητα η οποία διαποτίζει όλες τις πτυχές της ζωής. Οι νέοι άνθρωποι βιώνουν από νωρίς την έλλειψη νοήματος της κάθε τους προσπάθειας, με αποτέλεσμα να επιστρατεύονται υποκατάστατα, που ξεκινούν από το αγχώδες κυνηγητό της επιτυχίας και φτάνουν μέχρι την πλέον ακραία αυτοκαταστροφική και παραβατική συμπεριφορά. Ιδού, λοιπόν, ο βαθύτερος σκοπός της προσπάθειας αυτής, που φυσικά αποτελεί και πρέπει να αποτελεί βαθύτερο σκοπό του συνόλου της Εκκλησίας:

Υπάρχει όμως και κάτι τελευταίο: Ο Κατηχητής, αν και παιδαγωγός άλλων, αποτελεί και συνοδοιπόρο των μαθητών του. Η κάθε είδους διδασκαλία αποτελεί παράλληλα προσωπική πορεία αυτογνωσίας και πνευματικής καρποφορίας. Λέει ο

Λέων Τολστόι σε ένα υπέροχο κείμενό του: «Στη δική μου εξουσία είναι το να υπηρετήσω τον Θεό, ή όχι. Αν τον υπηρετήσω, επαυξάνω και το δικό μου καλό και το καλό του κόσμου. Αν δεν τον υπηρετήσω, χάνω το δικαίωμα πάνω στο δικό μου καλό και αποστερώ από τον υπόλοιπο κόσμο το καλό αυτό που ήταν στο χέρι μου να δημιουργήσω».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας, αλλά και για τη δυνατότητα που μου προσφέρατε να παρουσιάσουμε την εκδοτική Κατηχητική προσπάθεια της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος στον χώρο της Κατήχησης. Μακάρι το υλικό αυτό να χρησιμοποιηθεί και από άλλες Μητροπόλεις. Είμαι βέβαιος πως τα βιβλία που σας παρουσίασα, σε συνδυασμό με τα χαρίσματα και τον ζήλο σας, μπορούν να ωφελήσουν σημαντικά και τα δικά σας παιδιά και να συμβάλλουν αποτελεσματικά στο έργο που έχετε αναλάβει, με τις ευλογίες του σειπού Ποιμενάρχη σας.

Βεβαίως, μπροστά στις μεγάλες ανάγκες της νεολαίας μας, οι προσπάθειες μόνον μιας Μητρόπολης δεν αρκούν. Ευχόμαστε από τα βάθη της καρδιάς μας, η πρωτοβουλία αυτή να βρει μιμητές. Το θέμα της Κατήχησης αφορά όλη την Εκκλησία. Είναι βέβαιο πως, εάν σε κάθε Μητρόπολη δημιουργηθεί ένας πυρήνας προβληματισμού και κατάθεσης προτάσεων ως προς τις κατηχητικές δράσεις, τα αποτελέσματα θα ωφελήσουν την Εκκλησία μας, αλλά και το σύνολο τη κοινωνίας.

Θα ήθελα, τέλος, να μεταφέρω σε όλους σας τους θερμούς χαιρετισμούς του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνατίου, οποίος, όχι μόνον οραματίστηκε το έργο που σας παρουσίασα, αλλά και παρακολούθησε από κοντά όλα τα στάδια υλοποίησής του.

Σας εύχομαι από τα βάθη της καρδιάς μου ευόδωση των προσπαθειών σας και σας διαβεβαιώνω πως ο δρόμος της συνεργασίας που ανοίχτηκε σήμερα θα δώσει σύντομα ακόμη μεγαλύτερη καρποφορία.

Σας ευχαριστώ!